

VERKSAMHETSPLAN BUDGET 2022

EKONOMISK PLAN 2023 – 2024

Innehållsförteckning

1 Grästorps kommun	3
1.1 Grästorp	3
1.1.1 <i>Bakgrund</i>	3
1.1.2 <i>Grästorps vision</i>	4
1.2 Grästorps styr- och ledningsmodell	4
1.3 God ekonomisk hushållning	5
1.4 Perspektiv	5
1.4.1 <i>Samhällsutveckling</i>	5
1.4.2 <i>Välfärdsutveckling</i>	7
1.4.3 <i>Attraktiv arbetsplats</i>	10
1.5 Finansiella mål	12
1.6 Ekonomi och resurser	13
1.6.1 <i>Sammanfattning</i>	13
1.6.2 <i>Driftbudget</i>	13
1.6.3 <i>Investeringsbudget</i>	13
1.6.4 <i>Finansiering</i>	14
1.6.5 <i>Framtiden</i>	15
1.7 Ekonomisk sammanställning	17
1.7.1 <i>Resultatbudget</i>	18
1.7.2 <i>Finansieringsbudget</i>	19
1.7.3 <i>Investeringsbudget</i>	20

1 Grästorps kommun

1.1 Grästorp

1.1.1 Bakgrund

Pandemin är långt ifrån över och det är svårt att överblicka dess långsiktiga konsekvenser. Det genomförts omfattande insatser för att dämpa pandemins påverkan på ekonomin. Grästorps kommun har klarat sig relativt bra. Den ekonomiska prognosen för Sverige visar en stark efterfrågetillväxt 2021–2022 vilket kommer att lyfta Sverige ur lågkonjunkturen. Ökningen av antalet sysselsatta personer är tydlig, liksom nedgången av sjukfrånvaron. Sveriges kommun och regioner räknar därför med att skatteunderlaget ökar med över 4 procent både 2021 och 2022.

Prognosen från SCB juni 2021 visar en väsentligt lägre befolkningstillväxt än i tidigare prognoser. I synnerhet gäller det grupperna barn och unga som nu beräknas minska och befolkningen i arbetsför ålder som ökar långsamt. Den grupp som ökar snabbast de närmaste tio åren, även i antal räknat, är personer över 80 år. Däremot visar prognosen en ökning av befolkningen i Västra Götaland. Under 2021 har befolkningen i Grästorp ökat. Grästorp har inte haft en god planberedskap på vare sig bostäder eller verksamhetstomter. Ett gediget arbete med att komma i kapp har startats 2020 och når sin topp under 2022. Den 23 april 2022 är det Grästorps mässan de befintliga invånare och potentiella inflyttare ska få en bredare bild om hur Grästorp kan berika vardagen. Grästorps kommun kommer dessutom att visa upp nya bostadsområden. En digital interaktiv sida byggs upp för att marknadsföra Grästorp kommun.

Med den lägre befolkningsutvecklingen ökar risken för arbetskraftbrist. Grästorps kommun är med i ett stort projekt, Modellkommuner, för att främja digitalisering och utveckla välfärdsteknik för att bland annat möta utmaning med framtida arbetsbrist. Ett nationellt utvecklingsprojekt med Sveriges kommuner och Regioner samt Kommunal där målet är att heltidsarbete ska bli norm inom välfärdens kvinnodominerade verksamheter. Heltidsresan är en omställning både för medledare och arbetsgivare. Rutiner för bemanning och schemaläggning tas fram på nytt sätt. Initialt leder utvecklingsprojektet till ökade kostnader i kommunen.

I augusti 2021 drabbades Grästorps kommun av skyfall som ledde till översvämningar främst hos privata fastigheter men även kommunala byggnader drabbades. Svårast drabbade Nya Centralskolan vars undervisningslokaler i källaren vattenskadades. Tillfälliga undervisningslokaler fick tas fram i konserthuset. Ett gediget arbete har startat upp med att genom förbättrad dagvattenhantering minska riskerna för framtida översvämningar. Arbete kommer att kräva både resurser, driftmedel och stora VA-investeringar samt renovering av lokaler på Nya Centralskolan.

Med den ökade volymen av antalet barn kommer det inom snar framtid finnas behov av nya förskolelokaler och även skollokaler. Den ökade volymen barn kommer främst från generationsväxling samt nya bostäder.

Bildning jobbar med utvecklingsarbete, Totius, med tydlig tanke på Grästorp 5.0 i allt som görs. Hitta smartare lösningar i smått som stort för att förstärka kvalitet och effekt av vårt arbete. Effekten ska bli en ökad kvalitet i undervisningen genom att skapa förutsättningar för ledning och stimulans, kollegialt lärande, pedagogiskt ledarskap, stödjande strukturer, högpresterande team och en arbets- och utvecklingsorganisation där vi tillsammans utbildar barn och elever till världsmedborgare som kan göra skillnad för sig själv och andra.

Det finns ett stort behov av boende för äldre främst i form av trygghetslägenheter för att

minska belastningen på våra särskilda boenden som är väldigt kostnadsdrivande.

Det finns ett stort behov av nya boendeformer för äldre främst i form av trygghetslägenheter för att minska belastningen på våra särskilda boenden som är kostnadsdrivande.

Kommunen arbetar med att ta fram olika lösningar kring boenden för äldre.

1.1.2 Grästorps vision

Hösten 2018 antogs en ny vision för Grästorps kommun av kommunfullmäktige. Den nya visionen fångar en känsla av hur det är att leva i Grästorp i framtiden.

Vår vision

Vi välkomnar framtiden, vi välkomnar förändring, vi välkomnar dig.

Visionens innebörd

Vi ska alltid vara en öppen och välkomnande kommun, mot varje enskild individ, varje företag och varje organisation som vi möter. Tillsammans ska vi skapa en meningsfull framtid. Vi ska vara lärande, och kreativt ta oss an framtidens möjligheter med glädje och dynamik. Vi ska göra det omöjliga möjligt varje dag.

Vi välkomnar framtiden I Grästorp lär vi av varandra och av de vi är till för. Vi samverkar, tänker helhet och innovation för att utvecklas. På så vis kan vi möta och ta vara på framtidens utmaningar och möjligheter.

Vi välkomnar förändring I Grästorp tar vi vara på kraften vi har tillsammans genom delaktighet. Våra anställda är medledare med stort eget mandat, tillit och hög inflytandegrad. Vi lyssnar på de vi är till för och utvecklas tillsammans i dialog. Vi är en tillåtande kommun där vi vågar testa och det vi inte kan än lär vi oss tillsammans. Det är det som skapar förändring och som gör att vi skapar framtidens välfärdskommun.

Vi välkomnar dig I Grästorp välkomnar vi dig oavsett vem du är och var du kommer ifrån. Vi arbetar med värdskap så att våra medborgare, besökare och anställda mötas av god service, ett gott bemötande, hög kvalitet, gästfrihet och respekt. Vi tänker värdskap i allt vi gör.

1.2 Grästorps styr- och ledningsmodell

Grästorps styr- och ledningsmodell bygger på de sju principerna för tillitsbaserad styrning där de tre övergripande områdena är; styrning, kultur & ledarskap samt organisering. Styrning handlar om att ge stöd och delegera, där de politiskt beslutade målen anger riktningen och i huvudsak följs upp genom dialog. Kultur och ledarskap handlar om att skapa en lärande organisation där energi, riktning, inre liv, utflöde och lärande är den process som skapar värde för de vi är till för. Organisering handlar i huvudsak om att ha helhetssyn i kommunens organisation för ett effektivt utförande och för att ge förutsättningar för god samverkan.

En tillitsbaserad styr- och ledningsmodell bygger på att beslutsutrymmet flyttas upp till kärnverksamhetens frontlinje, gärna ut till det direkta mötet med medborgaren och dennes behov. Detta ger ökad flexibilitet, kvalitet och service i mötet med de vi är till för. En tillitsbaserad styr- och ledningsmodell bygger på dialog, mer delegering och mindre detaljstyrning. Detta i sig ger förutsättningar för medledarskap, växande och kunskapsutveckling. Den politiska styrningen har större fokus på styrning genom prioriterade områden och uppföljningar genom dialoger, än i traditionella modeller. I en tillitsbaserad styr- och ledningsmodell är kommunikation och dialog mellan förtroendevalda och tjänstepersoner en

röd tråd. Dialogen i sig är en förutsättning för tillit, engagemang och delaktighet i hela verksamheten.

Styrning och uppföljning i en tillitsbaserad styr- och ledningsmodell bygger på dialog, mer delegering och mindre detaljstyrning.

Resursfördelningen görs utifrån de mål som är prioriterade i verksamhetsplanen och de uppföljningar som görs för att säkerställa god ekonomisk hushållning.

1.3 God ekonomisk hushållning

I kommunallagen framgår att för verksamheten ska anges mål och riktlinjer som är av betydelse för en god ekonomisk hushållning. Budgeten ska innehålla en plan för verksamheten där mål och riktlinjer som är av betydelse för en god ekonomisk hushållning anges. För ekonomin anges finansiella mål som är av betydelse för god ekonomisk hushållning.

Kommunfullmäktige beslutade om inriktningsdokument under 2019. Verksamhetsplanen utgår från de perspektiv och mål som finns i inriktningsdokumentet. I verksamhetsplanen finns sammanlagt femton mål indelade under de tre perspektiven. Målen är övergripande och gäller alla kommunens verksamheter, och beskriver vad som ska uppnås. För verksamhetsmålen ska övergripande analys göras utifrån god ekonomisk hushållning. Sammantaget anses kravet på god ekonomisk hushållning vara uppfyllt om måluppfyllelsen i dialoger bedöms vara tillräcklig för 70 procent av de kommunövergripande verksamhetsmålen.

För ekonomin anges finansiella mål som är av betydelse för god ekonomisk hushållning. Dessa redovisas separat under avsnittet Finansiella mål.

1.4 Perspektiv

Det kommunala uppdraget delas in i tre olika perspektiv;

- Samhällsutveckling
- Valfärdsutveckling
- Attraktiv arbetsplats

Perspektivet Samhällsutveckling beskriver kortfattat hur kommunen bör utvecklas för att vara attraktiv och välkomnande för dem som bor och vistas i Grästorp.

Perspektivet Valfärdsutveckling beskriver kortfattat hur skola, vård och omsorg bör utvecklas för att ge ung som gammal förutsättningar till ett bra liv, både i arbetslivet och på fritiden.

Perspektivet Attraktiv arbetsplats beskriver kortfattat hur kommunens verksamhet som arbetsplats bör utvecklas för att vara effektiv, ha rätt kompetens och personal som trivs.

1.4.1 Samhällsutveckling

Grästorp behöver arbeta med samhällsutveckling som en grund för ökad attraktivitet. Detta för att locka fler kommuninvånare men även för att skapa trivsel hos de som redan bor här. Ett ökat bostadsbyggande ger ett högre invånarantal vilket ökar intäkter att producera välfärd med. Att bygga bostäder till alla, att arbeta aktivt med detaljplanearbete och bättre infrastruktur är viktiga delar i Grästorps nutid och framtid. Att göra Grästorp mer välkomnande och arbeta med centrummiljö är ett prioriterat område.

Det är viktigt att Grästorpare har tillgång till goda rekreativsmöjligheter, naturupplevelser, kulturarrangemang och ett aktivt föreningsliv. Det är också viktigt att fortsätta med arbetet med att strategiskt stärka regionen kring Grästorp med infrastruktur och besöksnäringssats-

ningar. Att utveckla destinationen Grästorp är en utmaning som innovation, tillit och nyfikenhet skapar möjligheter till.

Att ha ett gott företagsklimat är fortsatt ett prioriterat område. Goda och frekventa dialoger med näringslivet, serviceinriktade tillståndsprocesser, stöd i kompetensförsörjning och företagsevenemang är viktiga bitar i den fortsatta utvecklingen.

För ett hållbart samhälle är samverkan ett måste för att lyckas erbjuda god service till alla medborgare. Alla är viktiga för att skapa förutsättningar för välfärd inom samhällsområdet. Här vill Grästorp vara i framkant.

Under perspektivet samhällsutveckling finns sammanlagt fem mål. Till målen finns verksamhetsmått knutna som är en viktig del i uppföljningen av målen. Verksamhetsmåten lyfter fram väsentliga och/ eller kvalitativa egenskaper hos målet men är inte målet i sig, utan ger en indikation på hur vi ligger till på vägen för att nå det uppsatta målet.

Arbetet med att ta fram väsentliga och kvalitativa egenskaper i alla verksamhetsmått och knyta dessa till relevanta mätmetoder så som medborgarundersökningen, öppna jämförelser, Kommunens Kvalitet i Korthet (KKiK) och Vad kostar verksamheten i din kommun (VKV) kommer att ske i dialog mellan tjänstepersoner och politiker under 2022 som en del i den tillitsbaserade styrningen och dialoguppföljningen.

1.4.1.1 Bo & leva

Målen inom området bo och leva belyser utvecklingen kring målet att öka antalet kommuninvånare och att Grästorps kommun ska vara en attraktiv och trivsamt boendekommun.

Mål	Områden	Verksamhetens mått
Kontinuerlig ökning av kommuninvånare	Infrastruktur och kollektivtrafik	Våra kommuninvånare har valmöjligheter gällande arbete och högre studier
	Boende, kvarboende och inflyttning	Våra invånare är nöjda med att bo och leva i Grästorp
Välkomnande miljö för gemenskap och sammanhang	Mötesplatser i samhället och bygden	Våra invånare upplever Grästorps kommun som välkomnande och attraktiv
	Kultur för alla, Aktiviteter för barn och unga, Föreningsliv	Våra invånare upplever idrotts- och fritidsanläggningar som välfungerande samt är nöjda med kultur- och fritidsutbudet
Kommunen bedriver ett systematiskt hållbarhetsarbete	Hållbara transporter, Hållbar matkonsumtion och -produktion, Klimatsmart konsumtion, Klimatsmarta bostäder och lokaler	Våra kommuninvånare och verksamheter har förutsättningar för att leva miljövänligt och göra klimatsmarta val

Kontinuerlig ökning av kommuninvånare

Grästorp behöver arbeta med samhällsutveckling som en grund för ökad attraktivitet. Detta för att locka fler kommuninvånare men även för att skapa trivsel hos de som redan bor här. Ett ökat bostadsbyggande ger ett högre invånarantal vilket ökar intäkter att producera välfärd med. Att bygga bostäder till alla, att arbeta aktivt med detaljplanearbete och bättre infrastruktur är viktiga delar i Grästorps nutid och framtid. Att göra Grästorp mer välkomnande och arbeta med centrummiljö borde vara ett prioriterat område.

Välkomnande miljö för gemenskap och sammanhang

Det är viktigt att Grästorpare har tillgång till goda rekreativsmöjligheter, naturupplevelser, kulturarrangemang och ett aktivt föreningsliv. Det är också viktigt att fortsätta med arbetet med att strategiskt stärka regionen kring Grästorp med infrastruktur och besöksnäringssatsningar. Att utveckla destinationen Grästorp är en utmaning som innovation, tillit och nyfikenhet skapar möjligheter till.

Kommunen bedriver ett systematiskt hållbarhetsarbete

För ett hållbart samhälle är samverkan ett måste för att Grästorps kommun ska lyckas erbjuda god service till alla medborgare. Alla är viktiga för att skapa förutsättningar för välfärd inom samhällsområdet. Här vill Grästorp vara i framkant.

1.4.1.2 Verka & vistas

Fokusområdet verka och vistas har som inriktning att utveckla förutsättningar för näringsliv, turism, och Grästorp som en välkomnande kommun med gott värdskap.

Mål	Områden	Verksamhetens mått
Välmående samt växande näringsliv och besöksnäring	Kompetensförsörjning, digitalisering, hållbart näringsliv	Grästorps kommun är en plats där företag trivs och vill bedriva sin verksamhet
	Utveckla besöksnäring	Grästorps kommun utvecklas som turistmål och är attraktivt för både besökare och näringsidkare inom området
God och nära service	Omvärldsbevakning och nätverk, mark, lokaler och infrastruktur, trygghet för företagen	Näringsidkare och besökare upplever ett gott värdskap och en hög servicenivå
	Enkla processer för service	Administrationen ska vara smidig angående miljö- och byggfrågor
		Fullgod hemsidainformation

Välmående samt växande näringsliv och besöksnäring

Att ha ett gott företagsklimat är fortsatt ett prioriterat område i Grästorp. Goda och frekventa dialoger med näringslivet, serviceinriktade tillståndprocesser, stöd i kompetensförsörjning och företagsevenemang är viktiga bitar i den fortsatta utvecklingen.

God och nära service

För ett hållbart samhälle är samverkan ett måste för att Grästorps kommun ska lyckas erbjuda god service till alla medborgare. Alla är viktiga för att skapa förutsättningar för välfärd inom samhällsområdet. Här vill Grästorp vara i framkant.

1.4.2 Välfärdsutveckling

I Grästorp har vi gjort tydliga val. Vi välkomnar framtiden, vi välkomnar förändring och vi välkomnar dig. Vi är en kommun som tar tillvara på möjligheterna som den nya världen ger, med digitalisering, globalisering, mångfald, hög förändringstakt och underifrånsperspektiv. Vi är lärande och tar oss an framtidens utmaningar genom att vara snabba, dynamiska men också med ett hållbarhetsperspektiv i all utveckling. Digitalisering och innovation är

viktiga bitar i den fortsatta välfärdsutvecklingen men för att leva upp till begreppet ”vi välkomnar dig” krävs värdeskap och gott bemötande i alla våra verksamheter. Det goda mötet mellan människor behöver vara fortsatt högt prioriterat i verksamheten.

Den digitala revolutionen öppnar upp för helt nya möjligheter. Den digitala utvecklingen är den mest kraftfulla och dramatiska vi har sett i vår mänskliga historia. Den öppnar upp för helt nya möjligheter. När vi fokuserar på hur vi kan använda tekniken kan vi nå hur långt som helst i mötet med framtiden.

Fysisk rörelse är en grund för långvarigt välmående och hämmar psykisk ohälsa. Fysisk aktivitet ska finnas med som en naturlig del i all planering, både för yngre och äldre.

Samarbetet mellan skola och socialtjänst är en självklarhet för tidiga insatser. Att arbeta med förebyggande insatser mot barn, unga och äldre behöver även fortsättningsvis vara viktigt och prioriterat.

Under perspektivet välfärdsutveckling finns sammanlagt sex mål. Till målen finns verksamhetsmått knutna som är en viktig del i uppföljningen av målen. Verksamhetsmåten lyfter fram väsentliga och/ eller kvalitativa egenskaper hos målet men är inte målet i sig, utan ger en indikation på hur vi ligger till på vägen för att nå det uppsatta målet.

1.4.2.1 Värdeskapande & Välkomnande

Målen inom fokusområdet värdeskapande och välkomnande lyfter fram vikten av ett gott liv för alla åldrar, god folkhälsa och att yngre kommuninvånare får goda förutsättningar i livet.

Mål	Områden	Verksamhetens mått
Vi utbildar barn och elever till världsmedborgare som kan göra skillnad för sig själva och andra	Normer och värden	Barn och elever utvecklar sin empatiska förmåga och kan samarbeta
	Delaktighet, inflytande och samverkan	Barn och elever lär sig demokrati genom demokratiska arbetsätt
	Kunskaper, utveckling och lärande	Barn och elever utvecklar lust att lära och vilja att lära mer
	Bedömning och betyg	Barn och elever kan göra val för framtiden och kommunicera sina ställningstaganden
Vi ger förutsättningar för ett gott och meningsfullt liv i alla åldrar	Hälsofrämjande och förebyggande insatser	Insatser i verksamheten visar på positiva effekter för de verksamheten är till för
		Upprättande och efterlevnad av planer i Social verksamhet
		Antal hälsofrämjande hembesök (fd trygghetsbesök)
	Kundnöjdhet	Brukarnöjdhet äldreomsorg
		Brukarnöjdhet LSS
		Brukarnöjdhet IFO
		Brukarnöjdhet Myndighetsenheten
	Deltagarnöjdhet AME	
Patientsäkerhet	God och säker vård och omsorg	

Mål	Områden	Verksamhetens mått
	Effektiv och innovativ välfärd	Digitalisering och Innovationer som nyttiggjorts
Våra medborgare har god folkhälsa	Bryggan	Genom samverkan ges barn och unga inflytande som upplevs meningsfullt
	Folkhälsorådet	Genom långsiktig samverkan, mellan kommunens verksamheter och regionen, främjas en god och jämlik hälsa hos befolkningen i Grästorps kommun

Vi utbildar barn och elever till världsmedborgare som kan göra skillnad för sig själva och andra

Hur behåller vi välfärden genom de utmaningar som väntar? I Grästorp har vi gjort tydliga val. Vi välkomnar framtiden, vi välkomnar förändring och vi välkomnar dig. Vi är en kommun som tar tillvara på möjligheterna som den nya världen ger, med digitalisering, globalisering, mångfald, hög förändringstakt och underifrånsperspektiv. Vi är lärande och tar oss an framtidens utmaningar genom att vara snabba, agila, dynamiska men också med ett hållbarhetsperspektiv i all utveckling. Digitalisering och innovation är viktiga bitar i den fortsatta välfärdsutvecklingen men för att leva upp till begreppet ”vi välkomnar dig” krävs värdskap och gott bemötande i alla våra verksamheter. Det goda mötet mellan människor behöver vara fortsatt högt prioriterat i verksamheten.

Att utbilda barn och elever till världsmedborgare som kan göra skillnad för sig själv och andra innebär att:

- förmedla och förankra respekt för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande demokratiska värderingar
- lägga grunden för ett livslångt lärande
- främja lärande där individen stimuleras att inhämta och utveckla kunskaper och värden
- förmedla och förankra grundläggande värden och främja barnen och elevernas lärande för att därigenom förbereda dem för att leva och verka i samhället
- barnen och eleverna ska kunna orientera sig och agera i en komplex verklighet med stort informationsflöde, ökad digitalisering och snabb förändringstakt
- stimulera barnen och eleverna kreativitet, nyfikenhet och självförtroende samt deras vilja att pröva och omsätta idéer i handling och lösa problem

Vi ger förutsättningar för ett gott och meningsfullt liv i alla åldrar

Fysisk rörelse är en grund för långvarigt välmående och hämmar psykisk ohälsa. Fysisk aktivitet ska finnas med som en naturlig del i all planering, både för yngre och äldre. Samarbetet mellan skola och socialtjänst är en självklarhet för tidiga insatser. Att arbeta med förebyggande insatser mot barn, unga och äldre behöver även fortsättningsvis vara viktigt och prioriterat.

Våra medborgare har god folkhälsa

Att ha en god hälsa är ett av de viktigaste värdena i livet. Vi definierar hälsa enligt följande: Hälsa är att må bra – och att ha tillräckligt med resurser för att klara vardagens krav – och för att förverkliga personliga mål. Befolkningens hälsa är en betydelsefull resurs och ett grundläggande villkor för en positiv samhällsutveckling. Därför är kommuninvånarnas hälsa och välmående ett angeläget politiskt mål i Grästorp. En god folkhälsa kännetecknas av god livskvalitet, hög medellivslängd, låg sjuklighet samt jämlikhet i befolkningen.

1.4.2.2 Effektivitet & Samverkan

Inriktningen för målen inom effektivitet och samverkan är att skapa goda ekonomiska förutsättningar för kommunens verksamhet och stabila finansiella förutsättningar över tid.

Mål	Områden	Verksamhetens mått
Ekonomi anger ramarna för all verksamhet	God ekonomisk hushållning i verksamheterna	Nettokostnadsavvikelse i verksamheterna
		Budgetavvikelse i kommunstyrelsens verksamheter
Stabil ekonomi över tid	God ekonomisk hushållning	Årets resultat
		Självfinansiering av investeringar
Vi samverkar för lägre kostnad med bibehållen framtida välfärd	Kostnadseffektivitet	Nettokostnader per invånare
		Budgetavvikelse
		Bedömning av ständiga förbättringar

Ekonomi anger ramarna för all verksamhet

För att klara en ekonomi i balans är det viktigt att verksamheternas kostnader anpassas till kommunens ekonomiska förutsättningar. Verksamheternas förmåga att hålla budget är avgörande för resultatet. God ekonomisk hushållning nås i verksamheterna genom att alla verksamheter har som överordnat mål att hålla sin budget. Mål för de budgetmässigt stora verksamheterna i kommunen som förskola och skola, äldreomsorg och social omsorg väger tyngst i bedömningen om god ekonomisk hushållning i verksamheterna.

Nettokostnadsavvikelse jämför kommunens kostnader med det statistiskt förväntade kostnadsläget genom att jämföra nettokostnader med referenskostnader. En positiv avvikelse indikerar högre kostnader jämfört med förväntade kostnader efter att hänsyn tagits till strukturella faktorer.

Stabil ekonomi över tid

Stabil ekonomi över tid handlar om att skapa förutsättningar för att kommunen även på lång sikt ska kunna erbjuda god samhällsservice till sina medborgare. Långsiktigt god ekonomi är sammankopplad med god ekonomisk hushållning. Begreppet god ekonomisk hushållning finns definierat i två punkter: resultat över tid och självfinansieringsgrad av investeringar i skattefinansierad verksamhet, exklusive tillväxtprogrammet, över tid.

Vi samverkar för lägre kostnad med bibehållen framtida välfärd

Kommunen arbetar med ständiga förbättringar för att öka värdet av de resurser som finns. Alla verksamheter ska öka sin effektivitet och skapa högsta möjliga kvalitet med insatta resurser. Nettokostnadsjämförelser i kronor per invånare ger en indikation om kostnadseffektiviteten i förhållande till andra kommuner.

1.4.3 Attraktiv arbetsplats

Grästorps kommuns vision går som en röd tråd i personalpolitiken. Det är viktigt att känna sig sedd, delaktig, välkommen och att värdearbete lever och syns i vardagen. Tillit är en viktig ingrediens i en framgångsrik kommun och det förändringsarbete som behöver ske för att fortsätta skapa välfärd i de demografiska utmaningar som vi står inför. I en föränderlig värld blir det allt viktigare med ett hållbart liv och yrkesliv med tydlig balans mellan

arbete och privatliv, att livspusslet går ihop, att alla medledare har den sysselsättningsgrad som önskas och att alla trivs, utvecklas och lär.

Kommunen har sedan ett antal år arbetat med ständiga förbättringar för att öka värdet av de resurser som finns. Tillsammans med ständiga förbättringar stimulerar vi innovationstänk inom våra verksamheter. Vi hittar metoder för att släppa loss den kraft som finns bland våra medledare för att tänka nytt och annorlunda. Vi har ett förhållningssätt att det är tillåtet att pröva och ibland misslyckas. Vi tillvaratar medledarnas kompetens för att ge ett högre värde för insatt kapital.

I en tid då det blir allt svårare att rekrytera vissa yrkeskategorier blir det viktigt att göra en modig omställning där nya yrkesroller introduceras och gamla utvecklas. Digitaliseringen är en möjlighet att förenkla vilket ger mer värdeskapande tid. Digitalisering och innovation är två viktiga pusselbitar för att klara välfärden ekonomiskt. Att befinna sig i ständigt lärande skapar framtidens arbetsplats. Vi behöver fortsätta utveckla Grästorps kommun till att bli en arbetsplats där människor kan vara sitt bästa jag, dit de känner sig välkomnade, där hållbarhet, jämlikhet och mångfald är nödvändiga inslag. Att vi skapar värde för de vi är tillför är en självklarhet och tillit är ett ledord i arbetet.

Under perspektivet attraktiv arbetsplats finns sammanlagt fyra mål. Även under det här perspektivet kommer arbetet med att ta fram väsentliga och kvalitativa egenskaper i alla verksamhetsmål pågå under 2020. Detta i dialog mellan tjänstepersoner och politiker som en del i den tillitsbaserade styrningen.

1.4.3.1 *Lärande & Digital*

Målen inom området lärande och digital syftar till att skapa en lärande organisation och goda förutsättningar för digital omställning i utvecklingen av verksamheterna.

Mål	Områden	Verksamhetens mått
Skapa förutsättningar för varje medledare att ständigt lära och utvecklas	Verksamhetsutveckling & Medledarutveckling & Ledarutveckling	Vi är en lärande organisation
Vi skapar nya och använder befintliga digitala lösningar i alla verksamheter	Digitalisering & Innovation	Vi har en digital kompetens som ligger i takt med välfärdens behov

Skapa förutsättningar för varje medledare att ständigt lära och utvecklas

Kommunen har sedan ett antal år arbetat med ständiga förbättringar för att öka värdet av de resurser som finns. Tillsammans med ständiga förbättringar stimulerar vi innovationstänk inom våra verksamheter. Vi hittar metoder för att släppa loss den kraft som finns bland våra medledare för att tänka nytt och annorlunda. Vi har ett förhållningssätt att det är tillåtet att pröva och ibland misslyckas. Vi tillvaratar medledarnas kompetens för att ge ett högre värde för insatt kapital.

Vi skapar nya och använder befintliga digitala lösningar i alla verksamheter

Digitaliseringen är en möjlighet att förenkla vilket ger mer värdeskapande tid. Digitalisering och innovation är två viktiga pusselbitar för att klara välfärden ekonomiskt.

1.4.3.2 Tillit & Värdskap

Tillit och värdskap belyser utvecklingen av tillit i organisationen och vikten av värdskap på alla nivåer.

Mål	Områden	Verksamhetens mått
Alla medledare har ett gott värdskap i sitt arbete mot kunder, medborgare, varandra och sig själva	Värdskap 5.0	Vi får människor att känna sig välkomna
Alla medledare känner tillit till kollegor och chefer	Tillitsbaserat medledarskap	Vi känner tillit till varandra i verksamheten

Alla medledare har ett gott värdskap i sitt arbete mot kunder, medborgare, varandra och sig själva

Att befinna sig i ständigt lärande skapar framtidens arbetsplats. Vi behöver utveckla Grästorps kommun till att bli en arbetsplats där människor kan vara sitt bästa jag, dit de känner sig välkomnade, där hållbarhet, jämlikhet och mångfald är nödvändiga inslag. Att vi skapar värde för de vi är tillför är en självklarhet och tillit är ett ledord i arbetet.

Alla medledare känner tillit till kollegor och chefer

Grästorps kommuns vision går som en röd tråd i personalpolitiken. Det är viktigt att känna sig sedd, delaktig, välkomnad och att värdskapets arbetet lever och syns i vardagen. Tillit är en viktig ingrediens i en framgångsrik kommun och det förändringsarbete som behöver ske för att fortsätta skapa välfärd i de demografiska utmaningar som vi står inför. I en föränderlig värld blir det allt viktigare med ett hållbart liv och yrkesliv med tydlig balans mellan arbete och privatliv, att livspusslet går ihop, att alla medledare har den sysselsättningsgrad som önskas och att alla trivs, utvecklas och lär.

1.5 Finansiella mål

I kommunallagen framgår att för verksamheten ska anges mål och riktlinjer som är av betydelse för en god ekonomisk hushållning. För ekonomin anges de finansiella mål som är av betydelse för en god ekonomisk hushållning. Kommunfullmäktige beslutar om vilka områden som ska ingå i definitionen av god ekonomisk hushållning i Grästorps kommun. Beslutet innehåller även riktlinjer för bedömning om kommunen uppfyller god ekonomisk hushållning. De finansiella målen ska ange en tydlig ambitionsnivå för den finansiella utvecklingen och ställningen. Från och med 2021 har Grästorps kommun två finansiella mål:

1. Resultat ska minst utgöra 3 procent av de samlade intäkterna för skatt, generella statsbidrag och utjämningsystem i genomsnitt över rullande femårsperioder.
2. Självfinansieringsgraden av investeringarna i skattefinansierad verksamhet, exklusive tillväxtprogrammet, ska uppgå till minst 70 procent sett till rullande femårsperioder.

I budgeten för 2022 uppgår det budgeterade resultatet till 10,8 miljoner kronor, vilket motsvarar 2,9 procent av de samlade skatte- och bidragsintäkterna. Bedömning av resultatnivån i förhållande till beräknade skatte- och bidragsintäkter medför att kommunen kommer att uppnå god ekonomisk hushållning. För femårsperioden 2018--2022 beräknas resultatnivån i genomsnitt uppgå till 3,5 procent, vilket är 0,5 procentenheter högre än det finansiella målet. För resterande år i planperioden uppgår resultatnivån till 3,3 respektive 2,6 procent. Denna resultatnivå är tillräcklig för att uppnå det finansiella målet under perioden, men fortsatt prioritering av resurser kommer att krävas.

Självfinansieringsgraden talar om hur stor andel av investeringarna som finansieras med egna medel. Med egna medel avses årets resultat och avskrivningar. Sett över perioden 2018--2022 uppgår självfinansieringsgraden i skattefinansierad verksamhet till 71 procent, vilket innebär att självfinansieringsgraden ligger i paritet med målet. För perioden 2020--2024 beräknas självfinansieringsgraden i skattefinansierad verksamhet uppgå till 56 procent. För att klara det finansiella målet om 70 procent krävs åtgärder för att öka kommunens resultat de kommande åren. Nyupplåning är planerad till 35 miljoner kronor under 2022 och avser delfinansiering av investeringar.

1.6 Ekonomi och resurser

1.6.1 Sammanfattning

Budget 2022 innehåller en ökad verksamhetsvolym och ett effektiviseringskrav på 0,34 procent. Det ekonomiska resultatet i budgeten uppgår till 2,9 procent.

Nettokostnaderna i den löpande verksamheten ökar med 6,5 miljoner kronor, från 353,2 till 359,7 miljoner kronor. Det budgeterade resultatet 2,9 procent för 2022 medför att kommunallagens krav på en budget i balans uppfylls. Kommunallagens krav samt resultatmålet i definitionen av god ekonomisk hushållning uppfylls också då den budgeterade resultatnivån för femårsperioden 2018--2022 uppgår 3,5 procent av de totala skatte- och bidragsintäkterna.

1.6.2 Driftbudget

Nettokostnaderna i den löpande verksamheten i budget 2022 har ökat med 6,5 miljoner kronor i förhållande till budget 2021. I budgeten ingår en beräknad löneökning med 2,2 procent och priser med 1,4 procent. I budgetramen ingår en effektivisering på 1,2 miljoner kronor vilket motsvarar 0,34 procent av den totala verksamhetsvolymen. Kapitalkostnaderna uppgår till 18,8 miljoner kronor. Totalt ökar nettokostnaderna i den löpande verksamheten i budgeten från 353,2 miljoner kronor till 359,7 miljoner kronor.

För verksamhetsåret 2021 förväntas ett överskott mot budget. Prognosen i delårsbokslutet visar på ett positivt resultat på 12,4 miljoner kronor. Ett positivt resultat för 2021 innebär att kommande budgetramar kan anpassas till de finansiella mål som kommunfullmäktige fastställt utan att hänsyn behöver tas till regelverket i kommunallagen om att återställa de medel som verksamheten förbrukat för mycket under tidigare år. Genom det prognostiserade resultatet 2021 och den budgeterade nivån för 2022, finns fortsatt förutsättningar för att kommunen kan behålla en ekonomi i balans.

För åren 2023 och 2024 uppgår det budgeterade resultatet till 3,3 respektive 2,6 procent. Med de förutsättningar som utgör grunden i beräkningarna för 2023 görs bedömningen att det finns utrymme för att täcka ökade kostnader i form av löne- och avtalsjusteringar samt kostnadsökningar i verksamheten.

1.6.3 Investeringsbudget

Investeringsutgifterna för 2022 uppgår till 82,7 miljoner kronor. För planåren 2023 och 2024 uppgår investeringarna till 140,3 respektive 78,1 miljoner kronor. För hela perioden uppgår investeringsvolymen till 301,1 miljoner kronor.

De största investeringsprojekten under nästkommande år är fortsatta satsningar på vatten- och avloppsledning, utbyggnation av ishallen, ny räddningsstation och exploateringsåtgärder.

Under perioden planeras fortsatt upprustning av gator och byggnation av gång- och cykelvägar. Sammanlagt uppgår anslaget till gator, gång- och cykelvägar till 14,8 miljoner kronor, varav 7,5 miljoner kronor ombudgeteras från år 2021. Under planperioden 2023—2024 planeras ytterligare investeringar på motsvarande 18 miljoner kronor.

Under 2022 finns medel avsatta för markinköp, fastighetsförvärv och kommande exploateringsområden med 22 miljoner kronor. Under planperioden uppgår anslaget till markförvärv och fortsatt exploatering till 57 miljoner kronor.

Varje år budgeteras för investeringar i olika maskiner och utrustning till den tekniska verksamheten. För år 2022 finns en budget på motsvarande 1,7 miljoner kronor. Ett anslag på 4,7 miljoner kronor finns upptaget och ska användas till mindre investeringar och underhållsåtgärder som är planerade och som enligt definition är underhåll. Här görs således skillnad mellan planerat och akut underhåll.

För större investeringsprojekt avseende om-, till- och nybyggnader samt vissa anläggningar krävs ett igångsättningsbeslut av kommunstyrelsen.

Investeringsbudget och plan för åren 2022--2024 innefattar en investeringsvolym på 301,1 miljoner kronor, varav 35 miljoner kronor avser investeringar i avgiftsfinansierad verksamhet. Investeringsnivå är högre än nivån för 70 procentsmålet för självfinansiering under planperioden. 215 miljoner kronor är budgeterade som en nyupplåning för delfinansiering av olika projekt under perioden. Historiskt framgår också att den budgeterade investeringsnivån inte upparbetas fullt ut då flera projekt skjuts på framtiden och pågår under flera budgetår. Det är därför svårt att planera och beräkna avskrivningar, självfinansiering och upplåning med den totala investeringsvolymen som underlag.

För åren 2023 och 2024 utgör de redovisade investeringarna ett planeringsunderlag för kommande budgetprocesser och omprövas inför varje budgetår. En större skattefinansieringsandel är nödvändig framöver då investeringstakten legat på en mycket hög nivå de senaste åren. Skattefinansiering av investeringar över tid är också ett område i bedömningen av om kommunen uppfyller god ekonomisk hushållning i de finansiella målen.

En komplett investeringsbudget för perioden, fördelad på projekt, finns redovisad under avsnittet investeringsbudget respektive kommentarer till investeringsbudgeten.

1.6.4 Finansiering

Beräkningarna i finansförvaltningen för budget 2022 bygger på en kommunal utdebitering med en kommunal skattesats på 21,99 kr, vilket innebär att skattesatsen behålls oförändrad.

Invånarantalet i kommunen, 2021-11-01, antas i beräkningarna hamna på 5 730 personer. Bakgrund till bedömningen av invånarantal utgörs av befolkningsutvecklingen från årsskiftet fram till mitten av oktober. Den senaste uppgiften avseende invånarantalet tyder på att antagandet om invånarantalet i budget ligger i nivå med utvecklingen.

I beräkningarna ingår också bedömningar av förändringar i utjämningsystemen där uppdateringen av vissa variabler påverkar intäkterna för kommunen. Beräkningarna, som fortfarande är preliminära, för kostnadsutjämnningen, inkomstutjämnningen och utjämnningen inom området lag om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) slår snabbt igenom på kommunens totala intäktsnivå och har ett direkt samband med förändringar av invånarantalet då kostnader och intäkter fördelas per invånare.

Finansnettot är i stort sett oförändrat under 2022 trots en planerad ökning av lånevolymen vilket beror på fortsatt låga kostnader för upplåning. Det betyder att tillgängliga resurser

inte behöver omfördelas i större utsträckning för att täcka räntekostnader på lån för genomförda investeringar. Detta är en direkt effekt av det mycket låga ränteläget. Ränteutvecklingen följs noga då en beredskap behöver finnas om situationen snabbt förändras.

I finansförvaltningen finns medel avsatta till en finansiell reserv. Reserven uppgår till 1,0 miljoner kronor vilket motsvarar cirka 0,3 procent av de samlade skatte- och bidragsintäkterna. Syftet med finansiell reserv är att kommunen ska ha en beredskap för minskade intäkter eller ökade kostnader. Kommunfullmäktige beslutade redan 2000-11-30, § 59, ”...att en reserv för oförutsedda kostnader avsätts i finansförvaltningen i samband med upprättande av årsbudget för kommunen. Reservens storlek bör på sikt uppgå till ett belopp som minst motsvarar 0,50 kronor per skattekrona i utdebitering...”.

Genom att det finns en reserv budgeterad innebär det också att det finns en liten marginal i budgeten för att möta kostnadsökningar eller intäktsminskningar i ekonomin 2022. Reserven disponeras av kommunstyrelsen och kan användas för att täcka extraordinära och oförutsedda kostnader i verksamheten som inte bedöms kunna finansieras inom tilldelad budgetram.

1.6.5 Framtiden

Att arbetsmarknaden beräknas bli mer stram under 2024 och 2025 är grunden för vår bedömning om snabbare löneökningar mot slutet av perioden. I det medelfristiga scenariot (för 2024 och 2025) är det utbudet i ekonomin som sätter gränserna för tillväxten, inte minst arbetskraftens storlek. Ekonomin kan inte växa snabbare än dess tillgängliga resurser; arbete, kapital och teknologi. Dessa ”kalkylår” råder det konjunkturell balans och arbetslösheten beräknas 2025 ligga omkring 7,5 procent. Reallöner och produktivitet, liksom skatteunderlaget följer då en trendmässig utveckling. Dessa ökningarna är måttliga i ett historiskt perspektiv, inte minst då produktivitetstillväxten antas vara relativt svag framöver. Sammantaget ökar det underliggande skatteunderlaget med 3,5 procent i genomsnitt för åren 2023–2024.

Befolkningen i åldersgrupperna där behoven av förskola, skola, vård och omsorg är stora fortsätter att växa men prognosen för befolkningstillväxten har skruvats ner. Den yrkesverksamma delen av befolkningen fortsätter att minska. Det har länge varit känt att den demografiska utvecklingen tillsammans med ökad efterfrågan av välfärd kommer att innebära ett ökat kostnadstryck. I landsbygdskommunerna beräknas antal invånare som är 80 år och äldre öka samtidigt som antal invånare i yrkesför ålder minskar. För att klara kompetensförsörjningen behövs olika strategier för att attrahera, utveckla och behålla medledare med rätt kompetens. Här idag har Grästorp kommit bra bit på väg med Grästorp 5.0 och resan fortsätter. Då antalet äldre, äldre ökar så blir behovet av trygghetslägenheter mer angeläget samt utvecklingsredan med verksamhetsutveckling för äldreården. Här behöver vi även hjälp våra invånare att känns sig trygga med de nya verktyg som tillförs den kommunala servicen till kundgruppen. Trygghetsboende bidrar även en ökad rörlighet på bostadsmarknaden.

Grästorp kommer att ha en god planberedskap som möjliggör exploatering av nya bostadsområden som ger förutsättningar för Grästorp att växa. För att Grästorp ska växa med kvalitet och vara en attraktiv kommun är det viktigt att Grästorps värden vårdas och utvecklas såsom högkvalitativ skola som utbildar barn och unga till världsmedborgare, högkvalitativ omsorg samt mycket bra samverkan med det lokala och regionala näringslivet.

I omställningen till Nära vård med ökad samverkan mellan kommuner och regionen finns en risk för övervältring av kostnaderna till kommunerna samt svårighet för kommuner att utföra uppdraget då kompetensen för avancerad medicinsk vård finns hos regionen.

Intäktssidan blir allt svårare att hantera i budgetprocessen. Intäktsberäkningarna i budgeten är baserade på senast kända prognoser för skatteunderlag och uppdateringar av generella statsbidrag och utjämningsystem. Genom regelverket för maxtaxor inom olika områden begränsas möjligheten att öka avgiftsfinansieringen. På lite längre sikt kommer också kommunens löpande pensionsutbetalningar att öka. Här påverkas kostnadsnivån snabbt då fler personalgrupper i organisationen uppnår brytpunkten för förmånsbestämd ålderspension med anledning av olika satsningar på "lönelyft" i organisationen.

Den höga investeringstakten under de senaste åren innebär en påfrestning på ekonomin i form av ökade avskrivningar på anläggningstillgångarna. För 2022 uppgår investeringsvolymen till 80,7 miljoner kronor. Att enstaka år budgetera för höga investeringsutgifter kan vara nödvändigt men innebär också ett krav på lägre nivåer för framtiden. Med den budgeterade investeringsnivån under perioden kommer inte självfinansieringen att uppnås under åren 2023--2024 i skattefinansierad verksamhet. På sikt krävs en betydligt ökad resultatnivå eller väsentligt lägre investeringstakt, eller en kombination av dessa åtgärder.

Det svenska samhället är inte helt och hållet dimensionerat för ett förändrat klimat och det ligger i samhällets intresse att klimatanpassningsåtgärder genomförs. Idag finns det en stor finansieringsproblematik då storskaliga åtgärder är kostnadskrävande och kommunala budgeter och befintliga statliga stöd inte är tillräckliga för att vidta alla åtgärder som krävs. Kommuner saknar även möjlighet att få medfinansiering från andra fastighetsägare som gynnas av åtgärden. Sveriges Kommuner och regioner har beslutat att inrätta ett program med uppdrag att analysera frågan

Behovet av att anpassa kostnaderna genom prioriteringar, omprövning av verksamhet och investeringsnivåer blir allt viktigare. Grästorps 5.0 med principerna, värdskap, medledare, helhet, digitalisering och innovation är en viktig del i arbetet. I en lärande och innovativ organisation skapas förutsättningar att tänka nytt och prova nya arbetssätt. Att arbeta med samverkan i olika former och ökad digitalisering skapar förutsättningar att möta de utmaningar som kommunen står inför.

I budget 2022 och den ekonomiska planen för 2023 och 2024 redovisas positiva resultat där kommunen uppfyller god ekonomisk hushållning. En helt avgörande del i kommunens samlade ekonomi är att den löpande verksamheten klarar av sitt uppdrag inom den budget som är beslutad.

1.7 Ekonomisk sammanställning

DRIFTBUDGET 2022, PLAN 2023--2024, tkr			
SAMMANSTÄLLNING, NÄMND / VERKSAMHETSOMRÅDE			
	Kostnad	Intäkt	Nettokostnad
Kommunstyrelsen	494 009	135 459	358 550
-Allmän verksamhet	62 534	6 153	56 381
-Teknisk verksamhet	100 867	64 277	36 590
-Bildningsverksamhet	140 367	12 430	127 937
-Social verksamhet	190 237	52 598	137 639
Miljö- och byggnämnd	2 382	1 190	1 192
Summa	496 391	136 649	359 742
Verksamhetens intäkter:	Budget 2022	Plan 2023 - 2024	
Kommunstyrelsen	135 458		
-Allmän verksamhet	6 153		
-Teknisk verksamhet	64 277		
-Bildningsverksamhet	12 430		
-Social verksamhet	52 598		
Miljö- och byggnämnd	1 190		
VERKSAMHETENS INTÄKTER	136 648		
Verksamhetens kostnader:			
Kostnadsökningar per år		6 840	10 656
Kommunstyrelsen	494 009		
-Allmän verksamhet	62 534		
-Teknisk verksamhet	100 867		
-Bildningsverksamhet	140 367		
-Social verksamhet	190 237		
Miljö- och byggnämnd	2 382		
Summa	496 391	503 231	513 887
Övriga poster:			
-Finansiering, övrigt	1 000	1 000	1 000
-Statlig medfinansiering	280	280	280
-Semesterskuld, förändring	0	0	0
-Reserverat för avtalsjusteringar, i ram	0	0	0
-Personalförsäkring, pension mm	64 035	65 553	67 120
-Kalkylerad personalförs/pension	-79 485	-81 375	-83 350
-Administration KPA/PVAB	200	200	200
Pensionsutbetalningar	5 411	5 655	5 835
Försäkringspremie, pensioner	4 190	3 926	4 722
Avsättning till pensioner, skuldförändring	2 845	-179	-118
Pensioner, avgiftsbestämd del	9 959	10 200	10 451
Partiell inlösen av ansvarsförbindelse	0	0	0

DRIFTBUDGET 2022, PLAN 2023--2024, tkr			
Löneskatt på pensionskostnader	5 435	4 756	5 068
- Kalkylerad kapitalkostnad	-26 298	-26 298	-26 298
- Avskrivningar	18 795	20 798	21 947
VERKSAMHETENS KOSTNADER	502 758	507 747	520 744
Verksamhetens nettokostnader	-366 110	-371 099	-384 096

1.7.1 Resultatbudget

	RESULTATBUDGET 2022, tkr		
	2022	2023	2024

VERKSAMHETENS NETTOKOSTNADER	-366 109	-371 098	-384 095
SKATTEINTÄKTER	284 305	294 909	304 675
STATSBIDRAG/UTJÄMNING	92 772	89 766	90 949
FINANSIELLA INTÄKTER	656	625	605
FINANSIELLA KOSTNADER	-635	-1 113	-1 695
RÄNTA PÅ PENSIONER, FR O M 1998	-208	-289	-340
RESULTAT FÖRE EXTRA ORDINÄRA POSTER	10 781	12 800	10 099
EXTRA ORDINÄRA INTÄKTER	0	0	0
EXTRA ORDINÄRA KOSTNADER	0	0	0
ÅRETS RESULTAT	10 781	12 800	10 099

1.7.2 Finansieringsbudget

FINANSIERINGSBUDGET, tkr 2022	PLAN 2023 --2024		
	2022	2023	2024
DEN LÖPANDE VERKSAMHETEN			
- Årets resultat	10 781	12 800	10 099
- Just. av- och nedskrivningar	18 795	20 798	21 947
- Just. övriga ej likvidpåverkade poster	-3 011	-482	-459
- Medel från verksamheten före förändring av rörelsekapital	26 565	33 116	31 587
- Ökning/minskning, kortfristiga fordringar	0	0	0
- Ökning/minskning, förråd	0	0	0
- Ökning/minskning, kortfristiga skulder	0	0	0
MEDEL FRÅN DEN LÖPANDE VERKSAMHETEN	26 565	33 116	31 587
INVESTERINGSVERKSAMHETEN			
- Förvärv av materiella anläggningstillg.	-82 700	-140 300	-78 100
- Försäljning av materiella anläggningstillg.	0	0	0
- Förvärv av finansiella anläggningstillg.	0	0	0
- Försäljning av finansiella anläggningstillg.	0	0	0
MEDEL FRÅN INVESTERINGSVERKSAMHETEN	-82 700	-140 300	-78 100
FINANSIERINGSVERKSAMHETEN			
- Nya lån/låneram	37 000	118 000	60 000
- Amortering av skuld	-5 825	-10 500	-12 570
- Ökning av långfristiga fordringar	0	0	0
- Minskning av långfristiga fordringar	0	0	0
MEDEL FRÅN FINANSIERINGSVERKSAMHETEN	31 175	107 500	47 430
ÅRETS KASSAFLÖDE			
- Likvida medel vid årets början	65 000	40 040	40 357
- Likvida medel vid årets slut	40 040	40 357	41 274
Förändring	-24 960	317	917

1.7.3 Investeringsbudget

INVESTERINGSBUDGET 2022, PLAN 2023--2024

Projektredovisning / detalj

INVESTERINGSBUDGET 2022	PLAN 2023-- 2024			PERI- ODEN 2022 - 2024
	BUDGET 2022	PLAN 2023	PLAN 2024	
KS -allmän verksamhet				
IT investeringar	2 200	0	0	2 200
KS -Teknisk verksamhet				
Mindre investeringar/ planerat underhåll	4 750	5 000	5 250	15 000
Gator - GC-vägar tätort	2 750	3 000	3 250	9 000
Maskiner/ fordon/ utrustning	1 700	1 700	1 800	5 200
Mark- och fastighetsförvärv	3 000	0	0	3 000
GC-väg Lunnevi - Söderskogen	0	1 500	0	1 500
Laddstolpe Lilla Bergaparken	100	0	0	100
GC-väg Brännebacka - v47	1 500	0	0	1 500
GC-väg Grästorps - Tengene	1 500	4 500	0	6 000
Projekt Södergatan	0	500	5 000	5 500
Buss/bilparkering C-skolan	1 500	0	0	1 500
Parkering Forshall	0	300	0	300
Vatten och avlopp	2 000	8 000	8 000	18 000
VA ledning vänersborg	17 000	0	0	17 000
Exploateringsåtgärder	0	0	0	0
Brännebacka markansvisning	0	4 000	5 000	9 000
Brännebacka mitten	2 000	7 000	1 000	10 000
Söderskogen	5 000	15 000	10 000	30 000
Jordtippen	2 000	5 000	0	7 000
Verksamhetstomter Plogvägen	0	8 000	2 000	10 000
Infart till Österskogen/Arena Skubbet	10 000	0	0	10 000
Kommunförråd, fastighet	6 000	20 000	2 000	28 000
Räddningsstation	10 000	40 000	2 000	52 000
Förråd-utbyggnad av ishall	4 000	0	0	4 000
Ridskola	2 000	0	0	2 000
Centralskolan efter översvämningen	0	10 000	10 000	20 000
Kommunhus	0	1 000	20 000	21 000
Konserthus ventilation	1 000	0	0	1 000
Ventilation avfuktare ishall	1 000	0	0	1 000
Bollhallen omklädnings -samlingsrum	0	0	2 000	2 000

INVESTERINGSBUDGET 2022, PLAN 2023--2024				
Säkerhets- och trygghetsåtgärder	700	500	500	1 700
Verksamhet och välfärdsutveckling	0	300	300	600
Friluftsanläggningar/ motionsspår	0	2 000	0	2 000
Nossan - Scen, bryggor o båtramp	500	3 000	0	3 500
Utemiljö seniorer	500	0	0	500
NETTOINVESTERINGAR	82 700	140 300	78 100	301 100

1.7.3.1 Kommentarer till investeringsbudget 2022 och investeringsplan/-behov 2023--2024

Investeringsbudgeten för 2022 utgörs av de investeringsprojekt som planeras att påbörjas eller beräknas att genomföras 2022. Beroende på ändrade förutsättningar kan omprioriteringar komma att behöva göras under verksamhetsåret. Den totala investeringsvolymen för 2022 kan också påverkas av ombudgetering av investeringsmedel från 2021 avseende påbörjade, men ej färdigställda, projekt.

Investeringsnivån för 2022 uppgår till 82,7 miljoner kronor och är något lägre än 2021. Investeringsplanen 2023-2024 är preliminär och ska utgöra underlag för kommande och planerade investeringsåtgärder. I vissa fall behöver även förstudier genomföras och utredningar göras samt kostnadsberäkningar tas fram innan investeringsnivån är känd. Först när resultaten av dessa är framtagna finns en tillräckligt bra grund för den fortsatta planeringen och en säkrare bedömning av investeringsutgiften för respektive projekt.

I kommunens investeringspolicy framgår bland annat att större ny-, till- och ombyggnadsprojekt på fastigheter och anläggningar ska föregås av ett igångsättningsbeslut i kommunstyrelsen innan de påbörjas. Syftet är att få en bättre styrning och kostnadskontroll av större investeringsprojekt.

Investeringsbudget och plan för åren 2022—2024 uppgår till totalt 299,1 miljoner kronor. Nedan lämnas korta kommentarer till de olika investeringsprojekten.

Kommunstyrelsen / Allmän verksamhet

IT investeringar

Anslaget består till stor del av utgifter för nya verksamhetssystem där kommunen står som ägare. Även en fortsatt systemutveckling av befintliga verksamhetssystem för en mer digital miljö och effektivare arbetsrutiner kan inrymmas i anslaget.

Kommunstyrelsen / Teknisk verksamhet

Säkerhets- och trygghetsåtgärder

Arbetet med säkerhetsfrågor har pågått sedan 2011 och följer en upprättad åtgärdsplan. Anslaget innehåller olika åtgärder för lås- och skalskydd och insatser som ökar tryggheten i samhället som exempelvis belysning och övervakning.

Centrumutveckling

När den tunga trafiken leds utanför samhället beräknas ett arbete starta upp med centrumutveckling utefter Södergatan. Arbetet omfattar även Torggatan och delar av Storgatan. Arbetet sker i samarbete med näringsidkare i centrala Grästorp, och målet är att skapa ett trivsamt centrum och handelsstråk runt gator, torget och resecentrum.

Markförvärv och fastighetsförvärv

Under 2022 finns medel upptagna för ytterligare markförvärv för att skapa möjligheter för fortsatt utbyggnad av tätorten. Ny mark för exploatering och nya bostäder är nödvändig för att skapa förutsättningar för inflyttning till kommunen.

Exploateringsåtgärder

Under perioden finns medel upptagna för en fortsatt exploatering av nya bostadsområden och industrimark för att skapa möjligheter för fortsatt utbyggnad av tätorten. Exploatering och nya bostäder är nödvändigt för att skapa förutsättningar för inflyttning till kommunen.

Kommunförråd

Diskussioner pågår för en flytt av nuvarande kommunförråd. Syftet är att skapa möjligheter för olika intressenter och företag inom kommunen att expandera samtidigt som teknisk verksamhet kan öka förutsättningarna för samordning av olika funktioner och effektivisera verksamheten.

Nossan - scen, bryggor och båtramp i "Hallerå"

Avser uppförande av scen och bryggor för ökad tillgänglighet till Nossan.

Gator, GC-väg, tätort

För upprustning av gator samt för utbyggnad av gång- och cykelvägar i tätorten finns medel budgeterade för alla tre åren. En besiktning av samtliga gator i tätorten är genomförd och ska tillsammans med övriga underlag ligga till grund för kommande investeringar och prioriteringar.

GC-väg, Flakeberg

För projektering och utbyggnad av gång- och cykelvägar till Flakeberg finns medel budgeterade år 2021, 7,5 miljoner kronor planeras att ombudgeteras till år 2022. Total utgift för investeringen uppgår till 12 miljoner kronor och 30 procent av utgiften finansieras av vägverket.

GC-väg Brännebacka och Söderskogen

Till GC-väg Brännebacka finns medel avsatta år 2022 och till GC-väg Söderskogen finns medel avsatta 2023.

GC-väg, Grästorps-Tengene

För projektering och utbyggnad av gång- och cykelvägar utmed Nossebrovägen till Tengene. Medel finns avsatta i investeringsplanen under 2023.

GC-väg, Mjölån-Särestad

För projektering och utbyggnad av gång- och cykelvägar finns medel avsatta i investeringsplanen under 2025.

Vatten och avlopp

För renovering och upprustning av vatten- och avloppsnät finns medel budgeterade för alla tre åren i planen. Underhåll av befintliga VA nät ingår i anslaget. Medel finns även för åtgärder för renovering av reningsverk för att klara framtidens miljökrav. Den beräknade utgiften för dessa projekt uppgår till totalt 35 miljoner kronor under perioden 2022--2024.

Maskiner/fordon/utrustning

Ett anslag finns årligen upptaget i investeringsbudgeten för att ersätta gamla maskiner och fordon samt annan utsliten utrustning. Utbyte sker efter en fastställd plan inom teknisk

verksamhet.

Förråd, utbyggnad av ishall

Utbyggnad av förråd och omklädningsrum, utbyte av ventilation och nytt kompressorum för kylaggregaten.

Fritidsanläggningar/ motionsspår

Avser åtgärder för upprustning av befintliga motionsspår och promenadstråk.

Räddningsstation

Totalt finns 52 miljoner kronor anslaget under åren 2022--2024. Det är oklart om kommunen ska investera och äga räddningsstationen eller om investeringen ska genomföras av extern part. Om så blir fallet kommer kommunen att hyra räddningsstationen och investeringen kommer inte att genomföras i kommunal regi.

Centralskolan

Behov av klassrum på Centralskolan efter höstens översvämningar. En utredning behöver göras under år 2022.

Ungdomsgård

Under 2020 tog kommunen över Grästorps konserthus i syfte att bland annat inrymma kommunens ungdomsverksamhet. Medel avser utbyggnation och iordningsställande av lokalerna.

Ridskolan

Ridklubben har som mål att arrangera SM i Mounted Games nästa år och det medför att dagens paddock och belysning är undermålig. Dessutom behövs det en större parkeringsplats för att ridklubben skall kunna arrangera tävlingar och befintlig ladugård är i stort behov av reovering.

Lilla Bergaparken

Medel avser en planerad aktivitetspark för att åskådliggöra platåbergen för barn och ungdomar.

Mindre investeringar/ planerat underhåll

I investeringsplanen finns ett anslag årligen för planerat underhåll. Enligt regelverket för investering och avskrivning ska planerat underhåll betraktas som en investering, beaktat riktlinjer för gränsdragning mellan underhåll och driftkostnad. Till vilka planerade underhållsåtgärder och till vilka objekt som anslaget kommer att användas till styrs av den långsiktiga underhållsplanen som finns framtagen inom den tekniska verksamheten.